

Norsk Gartnerforbunds innspill til jordbruksforhandlingene 2026

Innhold

Situasjonen for grøntsektoren i Norge	2
Norsk Gartnerforbunds fire prioriteringer 2026	5
1. Likestille alle deler av grøntnæringen (inkl. blomster og planter) i alle gjeldende ordninger i Jordbruksforhandlingene.	6
2. Målpris – viktigste inntektsvirkemiddel for grøntprodusentene	7
3. Tilskudd ved produksjonssvikt (post 71) – faktisk risikoreduksjon.....	8
4. Energirådgivningen styrkes (post 77)	10
Konkrete innspill til jordbruksforhandlingene 2026.....	11
1. Ordninger med direkte inntektsvirkning for produsentene	11
Post 73 Pristilskudd.....	11
Post 74 Direkte tilskudd.....	12
2. Ordninger for investeringsstøtte, forskning, utviklingstiltak mv.....	15
Post 50 Tilskudd til landbrukets utviklingsfond (LUF)	16
3. Kollektive ordninger for øvrig.....	20
Post 70 Markedstiltak.....	20
Post 78 Velferdsordninger.....	22
4. Andre økonomiske verktøy, men ikke er del av jordbruksavtalen	23
Vedlegg 1: Arealtilskudd foreslås for snittblomster og potteplanter i veksthus	26
Vedlegg 2: Arealtilskudd foreslås for alt planteskoleareal	28
Vedlegg 3: Tilskudd ved produksjonssvikt.....	30
Vedlegg 4 KOMMER: Rapport Norsk Gartnerforbund, Energi- og klimarådgivning 2025	32

Situasjonen for grøntsektoren i Norge

Grøntsektoren har en nøkkelrolle i oppfølgingen av nasjonale mål for selvforsyning, beredskap, klima, folkehelse og verdiskaping. Samtidig er det et tydelig misforhold mellom politiske ambisjoner om økt planteproduksjon og de økonomiske og strukturelle rammene sektoren opererer under.

Grøntsektoren mot 2035 – økt verdiskaping og økt selvforsyning

Rapporten ble lagt frem av Landbruks- og matdepartementet i 2020 og peker nettopp på vekstambisjonen om 75 % av totalmarkedet og 60 % norskandel – som i praksis innebærer om lag 150 % økning i norsk produksjon.

En styrking av sektoren innebærer både økt produksjon av plantevekster til mat og utvikling av norsk planteproduksjon som bidrar til plantehelse, klimatilpasning, folkehelse og bærekraftige lokalsamfunn.

Jordbruksoppgjøret 2026 er det første forhandlingsoppgjøret etter at Stortinget i juni 2025 fattet tre sentrale anmodningsvedtak som gir tydelig politisk retning for grøntsektoren:

Vedtak 1112: *«Stortinget ber regjeringen fremover styrke satsingen på produksjon av plantevekster til mat, for å øke selvforsyningen.»*

Vedtak 1113: *«Stortinget ber regjeringen legge til rette for økt verdiskaping i grøntsektoren gjennom målrettede tiltak som styrker denne sektorens konkurranseevne.»*

Vedtak 1115: *«Stortinget ber regjeringen legge til grunn at grøntsektoren skal utvikles til å spille en større rolle i norsk matproduksjon frem mot 2035, og at dette skal reflekteres i målformuleringene og prioriteringene i jordbruksforhandlingene fremover.»*

Disse vedtakene gir en klar politisk bestilling. De forplikter regjeringen til å bruke jordbruksoppgjøret aktivt som virkemiddel for å styrke grøntsektoren.

Retningen er allerede trukket opp i rapporten *«Grøntsektoren mot 2035 – økt verdiskaping og økt selvforsyning»* (2024), som legger til grunn en betydelig vekst i norsk grøntproduksjon for å nå målene om økt selvforsyning, bedre beredskap og høyere norskandel i markedet. Rapporten beskriver et ambisjonsnivå som i praksis innebærer en kraftig opptrapping av investeringer, teknologiutvikling, kompetanse og lønnsomhet i sektoren.

Jordbruksoppkjøret 2026 må derfor være det første oppkjøret som konkret operasjonaliserer både Stortingets vedtak og ambisjonene i Grøntrapporten. Uten tydelige økonomiske prioriteringer i dette oppkjøret vil målsettingene om økt selvforsyning og styrket grøntsektor forbli politiske intensjoner uten gjennomføring.

Stortingets klare føringer om at produksjonen av plantebasert mat skal styrkes, grøntsektorens konkurransekraft skal økes, og at sektoren skal spille en større rolle i norsk matproduksjon fram mot 2035. Jordbruksoppkjøret bør være et sentralt verktøy for å følge opp denne retningen. Utviklingen i grøntsektoren handler derfor om gjennomføring av vedtatt politikk, ikke bare om næringsinteresser.

Norge er i dag i betydelig grad avhengig av import av frukt, bær og grønnsaker – samtidig som dette er matvarene kostrådene anbefaler at vi skal spise mer av. Dette gjør matforsyningen sårbar i en tid preget av geopolitisk uro, klimaendringer og mer ustabile forsyningskjeder. En styrket norsk grøntproduksjon er derfor et direkte bidrag til nasjonal beredskap og matsikkerhet.

Samtidig har den ikke-spiselige delen av grøntsektoren en viktig, men ofte undervurdert samfunnsrolle. Planter i byrom, parker, hager, skoler, sykehus, kontorbygg og private hjem bidrar dokumentert til bedre psykisk helse, stressreduksjon, trivsel og økt livskvalitet. Grøntarealer fremmer fysisk aktivitet, sosial inkludering og tryggere nærmiljøer.

Vegetasjon i urbane områder bidrar dessuten til klimatilpasning gjennom håndtering av overvann, reduksjon av varmeøyer og forbedring av luftkvalitet. Norsk produksjon av planter og grøntanleggsmateriale er derfor også en del av samfunnets forebyggende helsearbeid og klimatilpasningsstrategi.

Videre er norsk produksjon av planter, prydvekster og planteskolemateriale avgjørende for å redusere import av plantemateriale og dermed risiko for innførsel av skadegjørere som kan true både natur og matproduksjon.

Klimamålene, klimaavtalen med landbruket og helsemyndighetenes kostråd peker alle mot et mer plantebasert kosthold. Økt forbruk av frukt og grønnsaker er sentralt for å redusere utslipp fra matsystemet og forebygge livsstilssykdommer. Dersom etterspørselsveksten i hovedsak dekkes av import, svekkes både klimaeffekten og verdiskapingen i Norge. Produksjonskapasiteten i grøntsektoren må derfor bygges opp parallelt med ønsket kostholdsending.

Grøntproduksjon er kapitalintensiv og risikoutsatt. De siste årene har kostnadene økt betydelig, særlig til arbeidskraft, energi, innsatsfaktorer og transport. Samtidig er investeringsbehovet stort, både for å øke produksjonen, ta i bruk ny teknologi og møte krav til bærekraft og effektivitet.

Uten styrket lønnsomhet og bedre investeringsvilkår vil veksten myndighetene ønsker, ikke være mulig å oppnå.

Rammevilkårene svekker også rekrutteringen. Høye investeringskostnader og lav lønnsevne gjør det krevende for unge produsenter å etablere seg, og bidrar til at produksjonen samles på færre og større aktører.

Grøntsektoren står for en betydelig del av verdiskapingen i jordbruket og har stor samfunnsnytte gjennom bidrag til helse, klima, beredskap og sysselsetting i hele landet. Likevel gjenspeiles ikke denne betydningen i landbrukspolitiske virkemidler.

Skal jordbruksoppjøret være et reelt styringsverktøy for å nå nasjonale mål om økt selvforsyning, mer bærekraftig matproduksjon og bedre folkehelse, må grøntsektoren gis en tydeligere og mer målrettet prioritet enn i dag.

Dette forutsetter at hele grøntsektoren – både matproduserende og ikke-matproduserende planteproduksjon – inkluderes og behandles helhetlig i jordbruksavtalens virkemiddelapparat.

Norsk Gartnerforbunds fire prioriteringer 2026

Norsk Gartnerforbund (NGF) representerer hele grøntnæringen i Norge, inkludert blomster og planter. I det følgende presenterer NGFs prioriterte områder i årets jordbruksforhandlinger. NGF har også innspill på alle ordninger som angår grøntsektoren.

NGF etterlyser en plan fra myndighetenes side som speiler ambisjonene for grøntsektoren. Rapporten Grøntsektoren mot 2035 legger opp til en vekstambisjon på 75% av totalmarkedet og en norskandel på 60%. Dette tilsvarer en økning i norsk grøntproduksjon på 150%. En slik vekst i grøntsektoren krever store investeringer i infrastruktur og teknologi, en strategi for rekruttering og kompetansebygging i sektoren. Det enkleste grepet for å gjøre sektoren i stand til investeringer, er å øke målpris for å bedre inntjeningen, men hele virkemiddelapparatet må benyttes.

Våre prioriteringer for forhandlingene 2026 er:

1	Likestille alle deler av grøntnæringen (inkludert blomster og planter) i alle gjeldende ordninger i jordbruksforhandlingene
2	Målprisen må økes med 8% (4% økning fra oppnådd markedspris, noteringspris)
3	Regnemodellen for produksjonssvikt i grøntnæringen må tilpasses bedre for å treffe utfordringer til produksjonsrisiko knyttet til klimaendringene. (POST 71)
4	NGFs energi- og klimaarbeid for veksthus må økes til 3 mill. kroner. (POST 77)

1. Likestille alle deler av grøntnæringen (inkl. blomster og planter) i alle gjeldende ordninger i Jordbruksforhandlingene.

Hele grøntsektoren må inkluderes i jordbruksavtalens virkemidler – også den ikke-spiselige delen

Grøntsektoren omfatter både spiselig og ikke-spiselig planteproduksjon – herunder blomster, pryddplanter, planteskoleproduksjon og ferdigplen. Denne delen av næringen står for betydelig verdiskaping, helårs arbeidsplasser, teknologisk utvikling og plantehelsekompetanse, men faller i dag utenfor flere av jordbruksavtalens sentrale virkemidler.

Ikke-spiselig planteproduksjon har en direkte og dokumentert betydning for folkehelse, livskvalitet og psykisk helse. Planter i byrom og parker, offentlige bygg, skoler, helseinstitusjoner, kontorarbeidsplasser, hjem og hager bidrar til bedre luftkvalitet, stressreduksjon, økt trivsel og sosial inkludering. Grøntarealer og vegetasjon reduserer varmeøymer i byer, demper støy, håndterer overvann og skaper trygge og attraktive møteplasser.

I en tid med økende psykiske helseutfordringer, mer urbanisering og større behov for klimatilpasning, er tilgang til planter og grøntmiljø ikke et luksusgode – det er en del av samfunnets forebyggende helsearbeid.

Norsk produksjon av blomster, planter og grøntanlegg bidrar derfor ikke bare til verdiskaping i landbruket, men til:

- forebygging av livsstilssykdommer
- styrket psykisk helse
- bedre by- og bomiljø
- klimatilpasning og overvannshåndtering
- sosial bærekraft og inkludering

Denne delen av grøntsektoren bør derfor vurderes som en del av den samlede samfunnsinfrastrukturen for helse, klima og beredskap.

Ikke-spiselig planteproduksjon bruker samme agronomiske kompetanse, møter de samme kostnadsutfordringene og investeringsbehovene, og er en viktig del av nasjonal beredskap, folkehelse, plantehelse og selvforsyning av plantemateriale.

I beredskapssammenheng er arealet som benyttes til blomster og planter viktig. Arealet er tilrettelagt for produksjon og er tilknyttet relevant produksjonsteknisk kompetanse.

NGF krever derfor at:

- I beredskapssammenheng er arealet som benyttes til blomster og planter viktig. Arealet er tilrettelagt for produksjon og er tilknyttet relevant produksjonsteknisk kompetansen.
- Ikke-spiselig planteproduksjon inkluderes i relevante tilskuddsordninger på lik linje med øvrig grøntproduksjon.
- Produksjonsmetode (veksthus, karplanteplass, friland) ikke skal være grunnlag for ekskludering fra støtteordninger. Arealtilskudd foreslås for planteskoleareal, snittblomster og potteplanter i veksthus (se vedlegg)

2. Målpris – viktigste inntektsvirkemiddel for grøntprodusentene

For grøntsektoren er målpris det mest treffsikre og direkte virkemiddelet for å styrke produsentøkonomien. En økning i målprisen ut over KPI er helt nødvendig for å oppnå økt inntjening hos produsentene. Økt inntjening er avgjørende for å gjøre næringen i stand til å øke norskandelen i grøntsektoren, betale konkurransedyktig lønn, rekruttere arbeidskraft, gjøre investeringer og bygge produksjons- og lagerkapasitet som styrker norsk selvforsyning og beredskap.

Konkurransetilsynets marginstudier¹ har ikke analysert grøntnæringen spesifikt, men rapporten viser at marginene varierer betydelig mot sammenliknbare varegrupper. Konklusjonen er at økt målpris ikke medfører høyere pris til forbruker. Prisen på grønt i dagligvarehandelen styres av kjedene – som henter gode marginer på denne kategorien for å hente inn lavere inntjening på andre varegrupper.

Det må også understrekes at målpris i grøntsektoren *ikke* påvirker AMS/«gul boks» - i motsetning til målpriser i andre produksjoner².

Grøntsektoren er den mest arbeidskraftsintensive delen av jordbruket. Bondens prisindeks (BPI) gir derfor ikke et treffsikkert bilde av kostnadsutviklingen i grøntsektoren, der lønn, innkvartering og administrativt krevende håndtering av utenlandsk arbeidskraft – knyttet til blant annet politi, UDI og Skatteetaten – utgjør en langt større andel av kostnadene enn i mange andre produksjoner. En egen prisindeks for grøntnæringen (GPI) er ønskelig som grunnlag for målprisene framover.

Ettersom verdien av den norske krona har sunket, får arbeiderne mindre igjen i egen valuta. Dette gjør det mer utfordrende å skaffe arbeidskraft.

Utfasing av plantevernmidler fører til mer manuelt arbeid for mange vekstkulturer, for eksempel bruk av duk og nett. Den svake kronekursen har samtidig svekket Norges konkurransevne overfor andre europeiske land, hvor lønnsnivåene i økende grad nærmer seg de norske. For norsk grøntnæring betyr dette at både arbeidskraft og importert utstyr relativt sett har blitt dyrere. I tillegg har grøntsektoren et særskilt kostnadsbilde knyttet til spesialmaskiner og teknisk utstyr som ofte er dyrt og har hatt en høyere prisøkning enn traktorer, importavhengig og nødvendig for effektiv drift.

¹ Konkurransetilsynet (2024): *Konkurransetilsynets marginstudie 2024*

² *Jf WTO-dokument G/AG/N/NOR/140, Supporting Table DS:4.*

Når kostnadsbildet undervurderes, blir også inntektsvirkemidlene for svake – og vekstambisjonene som er signalisert gjennom en lang rekke politiske vedtatt blir svært vanskelig å realisere i praksis med dagens målprisprofil.

Utover kostnadene, er norsk grøntproduksjon mer risikoutsatt enn andre produksjoner (se mer om produksjonssviktordningen nedenfor). Målprisen må derfor gi rom for nødvendig bufferkapital, slik at produsentene kan håndtere den høye risikoen i næringen.

NGFs anbefaling

Noteringsprisene har vist at det er rom i markedet til å ligge over målpris (per desember ligger noteringspris 4,4% over målpris). NGF understreker at målpris i grøntsektoren ikke innebærer utgifter for staten eller påvirker AMS. De politiske signalene med hensyn til helse, økt selvforsyning og beredskap taler i favør av en reel satsning på grøntsektoren. Når man ser kostnadssituasjonen og risikobildet for næringen, så mener NGF at målprisen må økes med minst 8% - og målpris for potet økes med 0,70 kr/kg.

3. Tilskudd ved produksjonssvikt (post 71) – faktisk risikoreduksjon

Grøntproduksjon er blant de mest risikoutsatte produksjonene i norsk landbruk. Produksjonen er sterkt væravhengig, biologisk sårbar og ofte konsentrert i korte og kritiske perioder der én enkelt hendelse kan ødelegge hele årsinntekten. Avlingene har begrenset lagringsevne, kvalitetstap skjer raskt og markedet tåler små volumavvik før prisene faller. Samtidig er en stor del av kostnadene påløpt lenge før avlingen skal høstes.

Dette gir høy økonomisk risiko for produsenten og gjør næringen særlig avhengig av forutsigbare rammevilkår og reelle ordninger for risikodeling. Som arbeidsgiver står man ansvarlig for lønn og drift, også i år der inntektsgrunnlaget svikter. Dagens ordning for tilskudd ved produksjonssvikt oppfyller i mange tilfeller ikke formålet om å redusere økonomiske tap ved klimabetingede skader som det ikke er mulig å sikre seg mot.

I produksjonssviktordningen deles produksjonen inn i såkalte vekstgrupper. For grøntnæringen betyr denne innretningen at all produksjon av grønnsaker regnes som én samlet gruppe, på samme måte som frukt og bær. Tap vurderes dermed ikke ut fra den konkrete kulturen (for eksempel gulrot eller blomkål) og det arealet som faktisk er rammet, men opp mot samlet produksjon i hele vekstgruppen grønnsaker gjennom hele sesongen.

Denne beregningsmodellen, kombinert med egenandel per vekstgruppe og et lavt utbetalingstak, gjør at produsenter taper store verdier uten å få adekvat kompensasjon.

Utfordringer med dagens ordning

Ordningen slår særlig uheldig ut for produsenter av frukt, bær og grønnsaker. Når tap vurderes på vekstgruppe, og ikke på faktisk skade, faller mange store, reelle tap utenfor. Taket på 1,8 mill kr gjør at produsenter som kvalifiserer til tilskudd, likevel sitter igjen med det aller meste av tapet. (En gjennomgang av ordningen viser at grøntprodusenten sitter med 90-100% av tapet, se vedlegg 3).

Ordningen svekker investeringsvilje, rekruttering og produksjonsevne i en næring som allerede er presset. Klimaendringene forsterker risikoen ytterligere. Hyppigere episoder med styrtregn, hagl, flom, tørke og høye temperaturer gir større avlingssvikt og kvalitetsproblemer – også i veksthus. Planteskoleprodusenter og produsenter av blomster og planter opplever tilsvarende klimarelaterte tap, men står i dag utenfor ordningen.

I tillegg er saksbehandlingstiden også lang i slike saker. Uvisst utfall av en erstatningssak får følger for investeringer i påfølgende sesong. Om søknadsfristen er på høsten, er det også vanskelig å si noe om faktiske tap ettersom sesongen ikke er over – spesielt utfordrende er det om det er snakk om lagringsgrønnsaker. Det taler for at man ikke kan ha en ordning som venter på hele resultatet før et eventuelt oppgjør kommer på plass.

Et «tilskudd ved produksjonssvikt» tilsier at ordningen må knyttes direkte til skaden, ikke som en del av totaløkonomien til en produsent.

For grøntprodusenter er omsetningen langt høyere enn for korn per areal, så derfor må taket være langt for å få effekt for grøntprodusenter.

NGF foreslår følgende endringer

For at ordningen skal fungere, må den knyttes til faktisk tap ved den konkrete hendelsen:

- **Erstatningen må knyttes til produksjonsarealet der skaden har oppstått**, ikke til samlet resultat i hele vekstgruppen. Sekundært at erstatning knyttes til kultur.
- **Egenrisikoen må defineres som 30 prosent av avlingsverdien på arealet som faktisk går tapt ved den aktuelle hendelsen (sted og tidspunkt).**
- **Tak for utbetaling må heves fra 1,8 mill. kroner til 5 mill. kroner.**
- **Produksjon i veksthus**, både av grønnsaker og blomster/planter, samt **planteskoleproduksjon**, må inkluderes i ordningen.
- Dersom våre endringer ikke tas videre, bør det **opprettas en partssammensatt arbeidsgruppe** for å utforme en ny og mer treffsikker modell for tilskudd ved produksjonssvikt som også vurderer muligheten til å avsette midler i fond.

Mål: Reell risikodeling

NGFs forslag innebærer en prinsipiell endring: Produsenten skal bære en definert egenrisiko på 30 prosent av faktisk tapt avlingsverdi per areal ved den konkrete hendelsen, mens ordningen dekker resten – innenfor et realistisk tak. Dette vil gjøre ordningen forutsigbar, forståelig og tilpasset dagens produksjonsøkonomi i grøntnæringen.

En slik modell vil ikke fjerne risikoen i næringen, men sikre at ekstraordinære klimahendelser ikke velter økonomien til enkeltprodusenter eller svekker norsk produksjonsevne. Det er avgjørende for å opprettholde norsk produksjon av frukt, bær, grønnsaker, planter og prydevekster i et klima i rask endring.

NGF ønsker å bidra aktivt i arbeidet med å utvikle en mer treffsikker og bærekraftig produksjonssviktordning.

4. Energirådgivningen styrkes (post 77)

Norsk veksthusproduksjon står for betydelig verdiskaping og har et stort potensial for økt norsk grøntproduksjon. Omstilling til mer energieffektiv drift og fornybare energikilder er avgjørende for konkurransekraft, økt norskandel i markedet, styrket matberedskap og for å nå landbrukets klimamål.

For å lykkes med dette er produsentene avhengige av målrettet og spesialisert energi- og klimarådgivning. Omlegging av energisystemer i veksthus er komplekst, kapitalkrevende og teknologisk avansert. Feil valg kan gi store økonomiske konsekvenser, mens riktige tiltak kan gi betydelige reduksjoner i både energibruk og klimagassutslipp per produsert enhet – og gjøre det mulig å opprettholde produksjon også i perioder med høye og ustabile energipriser.

NGF har over tid bygget opp en unik kompetanse på energi- og klimarådgivningsarbeid i veksthusproduksjonen. Rådgivningen omfatter blant annet energieffektivisering, overgang fra fossil til fornybar energi, valg av tekniske løsninger og tilpasning av produksjonen til nye energisystemer. Arbeidet har bidratt til betydelige energibesparelser og utslippsreduksjoner i næringen, og etterspørselen etter rådgivning er økende, også på grunn av kravet til energikartlegging.

Bevilgningen til dette arbeidet holder ikke tritt med den økende oppdragsmengden og kompleksiteten i rådgivningen. Kravene til planlegging av energiløsninger, dokumentasjon og integrasjon av ny teknologi har økt betydelig de siste årene. Samtidig er det fortsatt et stort potensial for ytterligere energieffektivisering og konvertering til fornybare energikilder i veksthusproduksjonen.

For å sikre økt norskandel av frukt, grønt og bær og styrke nasjonal matberedskap, må produksjonen kunne opprettholdes og videreutvikles også under krevende energimarkeder. Styrket energi- og klimarådgivning er derfor ikke bare et klimatiltak, men også et viktig beredskapstiltak.

Løftet som kom i fjor var særdeles viktig, men NGF mener at 3 millioner er det som skal til for å dekke det faktiske behovet. Subsidiært må det summen økes i tråd med lønns- og prisjusteringer.

Forslag fra NGF

- Energi- og klimarådgivning i regi av NGF styrkes til 3 mill. kroner over post 77.13.
- Dette er en målrettet investering i mer robust, klimavennlig og framtidsrettet norsk grøntproduksjon.

Konkrete innspill til jordbruksforhandlingene 2026

NGF har over beskrevet de fire viktigste kravene i årets oppgjør. Det er likestille alle deler av grøntnæringen (inkl. blomster og planter) i alle gjeldende ordninger i jordbruksforhandlingene, økning i målpris, endring av produksjonssviktordningen og styrking av energirådgivningen.

I det følgende redegjør NGF for innspill på øvrige ordninger som angår grøntnæringen.

1. Ordninger med direkte inntektsvirkning for produsentene

Post 73 Pristilskudd

Underpost 73.17 Pristilskudd grønt (Distriktstilskudd)

NGF mener:

- **Pristilskudd anbefales økt som et kronetillegg på alle kulturer. Kronetilletget bør samsvare med økte produksjonskostnader og økt tilsvarende pris- og lønnsjusteringer.**
- **NGF støtter Norges Bær dyrkerlags innspill om at alle soner økes 50%**
- **Pristilskuddet til Sone 1, klasse 1 «epler, pærer, plommer, kirsebær» må økes med ytterligere 5% for å få et klart prisskille mellom klasse 1 og pressfrukt.**
- **Forskjellen mellom sonene 1 og 2-4 for «epler, pærer, plommer, kirsebær» må ikke utgjøre mer enn 10%.**
- **Pristilskuddet til jordbær og bringebær til industri heves til 10 kr/kg.**
- **Konserves må økes og merkes med opprinnelsesland.**

Formålet med ordningen er å bedre inntekten for produsentene i grøntsektoren og bidra til geografisk spredd produksjon. Skal Norge oppnå høyere produksjon og økt selvforsyningsgrad, må produksjonen være forutsigbar og lønnsom. De ulike landsdelene har svært ulike forutsetninger for lønnsom produksjon. Differensiering av tilskudd er den beste måten å utjevne regionale forskjeller på.

For å styrke selvforsyning og beredskap må andelen av norske varer i syltetøy og foredlede varer økes. Derfor anbefaler NGF at pristilskuddet til jordbær og bringebær til foredling (industri) heves. For bær dyrkere er det svært viktig å ha avsetning for bær som ikke selges som ferskvarer, slik at hele avlingen får verdi og risikoen i produksjonen reduseres. Ordningen bør reflektere produksjonskostnadene og være til for å skape lønnsomhet

Det bør også innføres opprinnelsesmerking for råstoffet i syltetøy og liknende produkter.

For å stimulere til produksjon av høy kvalitet bør Sone 1 klasse 1 (epler, pærer, plommer og kirsebær) få et ekstra prosenttillegg for å skilles fra pris på pressfrukt.

Norges Bær dyrkerlag melder at bringebærproduksjon har falt med 40% siden 2019. Næringen er under sterkt press og mener økningen i pristilskuddet er påkrevd. Det meldes også om historisk lave andel av norske bær i syltetøy.

Økologisk produksjon:

NGF mener man bør styrke ordningen med pristilskudd for økologisk produksjon. Dette er et målrettet og nødvendig virkemiddel for å sikre produksjon, redusere risiko for produsentene og øke tilgangen på norske råvarer i markedet.

Regjeringen har vedtatt at en nasjonal strategi for økologisk produksjon med mål om at 10% av jordbruksarealene skal være økologisk innen 2032. Skal målsettingen nåes, må det en reell styrking til. NGF støtter derfor innspillet fra representanter for økologiske produsenter om økte økonomiske rammer og mer treffsikre virkemidler for å sikre lønnsomhet og vekst i økologisk produksjon.

NGF mener man bør øke pristilskuddet fra 1 kr/kg til 4 kr/kg for alle produkter innenfor grøntsektoren. Pristilskuddene til økologisk produksjon bør utvikles uten tak på volum. En økning av pristilskuddet til 4 kr/kg vil gi en merkostnad på 12 millioner ved volum på ca. 4000 tonn.

Post 74 Direkte tilskudd

Underpost 74.17 Kulturlandskapstilskudd

NGF mener:

- **Kulturlandskapstilskuddet økes tilsvarende pris- og lønnsjusteringer.**
- **Alt produksjonsareal (friland, veksthus og tunneller) må inkluderes på lik linje som alt annen produksjonsareal i tilskuddsordningen.**
- **Ferdigplen berettiges tilskudd**

Veksthusproduksjon bidrar til et levende kulturlandskap gjennom aktiv produksjon og bærekraftig ressursbruk. NGF understreker at grøntprodusentene er nøkkelaktører i å ivareta og utvikle kulturlandskapet.

Produsentene må sikres tilgang til nødvendige innsatsfaktorer for effektiv bekjempelse av skadegjørere, tilgang til investeringsmidler og framtidrettet teknologi.

Ferdigplenproduksjon:

NGF foreslår at det innføres arealtilskudd og kulturlandskapstilskudd for ferdigplenproduksjon. Satsene settes tilsvarende vekstgruppe planteskolevarer. Produksjonen holder kulturlandskapet i hevd, har lav bruk av plantevernmidler, er den største kilden til karbonbinding – særlig i bynære områder –

og skaper arbeidsplasser og verdiskaping i Norge. Næringen rammes av de samme kostnadsøkningene som øvrig jordbruk, men faller i dag utenfor ordninger som kompenserer via produksjonstilskudd. Norsk produksjon reduserer dessuten behovet for import og dermed risiko for innførsel av planteskadegjørere. Når det gjelder jordvern, viser nyere undersøkelser fra NIBIO³ at jordtap ved ferdigplenproduksjon under norske forhold er lavt og på nivå med eller lavere enn flere etablerte matproduksjoner. Produksjonen arbeider aktivt med jordforbedring og bærekraftige metoder. Arealbruken er liten i nasjonal sammenheng, arealene kan raskt tilbakeføres til matproduksjon ved behov, og ferdigplen representerer derfor også en fleksibel beredskapsressurs.

Underpost 74.17 Arealtilskudd

Satsene forble uendret i 2025, og NGF anbefaler derfor at de justeres i tråd med den generelle kostnadsveksten i landbruket

NGF mener:

- **Arealtilskuddet økes med 15% på grønnsaker inntil 300 daa og 10% for øvrig areal.**
- **Potetproduksjon legges også inn i en trappetrinnsmodell for arealtilskudd. Små potetproduksjoner bør få økt tilskuddet med 20% på 1-300 daa potetarealer og 10% for øvrig areal.**
- **Arealtilskuddet til planteskole økes med 300 kr i alle soner.**
- **Arealtilskuddet for bær økes med 10% i alle soner.**
- **Arealtilskuddet til grønnsaker må også inkludere veksthus, tunell og planteskoleareal.**
- **Arealtilskudd innføres for blomsterdyrking i veksthus. Sats og tak foreslås og beregnes i vedlegg 1.**
- **Karplanteplass og veksthus må innlemmes i fotnote under post «7.7.1 Satser, definisjoner og soner» og regnes som fulldyrka jord. Se sats og beregnet utbetaling i vedlegg 2.**

Trappetrinnsmodellen videreføres for grønnsaker: Dette er ikke endret siden i fjor og bør minst justeres i tråd med pris- og lønnsjusteringer. NGF mener satsene bør økes ytterligere:

Sone	Areal (daa)	Sats (kr/daa) 2025 og 2026 (uendret)	Foreslått endring (kr/daa)	Ny sats (kr/daa)
1-5	1-300	1550	+15%	1782,5
1-5	301 og over	1200	+10%	1320
6-7	1-300	2590	+15%	2978,5
6-7	301 og over	2250	+10%	2475

³ NIBIO RAPPORT | VOL. 10 | NR. 144

Trappetrinnsmodell innføres for potet:

Sone	Areal (daa)	Nåværende sats (kr/daa) 2025	Foreslått endring (kr/daa)	Ny sats (kr/daa)
1-5	1-300	733	+20%	879,6
1-5	301 og over	733	+10%	806,3
6-7	1-300	1520	+20%	1824
6-7	301 og over	1520	+10%	1672

I Norge må man stimulere til økt konsum og produksjon for å nå målet om høyere selvforsyningsgrad.

Planteskole- og blomsterproduksjon bør ha rett til produksjonstilskudd/arealtilskudd på linje med andre landbruksproduksjoner som omfattes av jordbruksavtalen.

Se vedlegg 1 og 2

Jordbruksproduksjoner som omfattes av avtalen bør være berettiget tilskudd uavhengig av produksjonsmetode. Å produsere på karplanteplass med fast dekke reduserer bruken av plantevernmidler til ugressbekjempelse, reduserer vanning og gjør at man får kontroll på avrenningen. Dette er videre ikke en produksjonsmetode som forringer matjorden og den bør belønnes, ikke svekkes gjennom manglende tilgang til støtteordninger. Ettersom planteskoleproduksjon på friland får arealtilskudd, er det naturlig å innlemme også annet planteskoleareal under samme ordning.

Prydplanteproduksjon i veksthus burde naturlig være berettiget pristilskudd. Dette er imidlertid utfordrende å beregne for disse produksjonene, så vi foreslår derfor et arealtilskudd som alternativ.

Satsene ble ikke endret 2025, så satsene må minst oppjusteres i henhold til prisvekst, men NGF mener satsene bør økes ytterligere:

Bær, planteskole og frilandsblomster:

Sone	Areal (daa)	Nåværende sats (kr/daa) 2026	Foreslått endring (kr/daa)	Ny sats (kr/daa) for 2027 forhandlinger
1-4	1-150	2200	+300kr	2500
1-4	150 og over	1940	+300kr	2240
5-7	1-150	2670	+300kr	2970
5-7	150 og over	2410	+300kr	2710

Frukt:

Sone	Areal (daa)	Nåværende sats (kr/daa) 2026	Foreslått endring (kr/daa)	Ny sats (kr/daa) for 2027 forhandlinger
1-4	1-75	2200	+300kr	2500
1-4	75 og over	1840	+300kr	2140
5-7	1-75	2880	+300kr	3180
5-7	75 og over	2620	+300kr	2920

Underpost 74.20 Tilskudd til økologisk jordbruk

- Det innføres et arealtilskudd for økologisk produksjon av potet, grønnsaker, frukt og bær som ligger minst 30 prosent høyere enn arealtilskuddet for tilsvarende konvensjonell produksjon.

Norge har en svært lav andel økologisk produksjon innen frukt, grønt, potet og bær. Samtidig har myndighetene et uttalt mål om å stimulere til økologisk produksjon som er etterspurt i markedet. Forslaget må sees i sammenheng med vedtaket i Stortinget om å øke det økologiske jordbruksarealet til 10 prosent innen 2032. Skal dette målet være realistisk, må rammevilkårene styrkes.

Et arealtilskudd som ligger minst 30 prosent over konvensjonell produksjon er et nødvendig og målrettet virkemiddel for å styrke lønnsomheten i økologisk grøntproduksjon. Dette bidrar til å kompensere for høyere arbeidskostnader, større agronomisk risiko og mer omfattende dokumentasjonskrav. Uten et tydelig økonomisk insentiv vil omleggingstakten forbli lav.

For å etablere økologisk produksjon i veksthus der det dyrkes i bakken, kreves det betydelige investeringer og omlegging av driftsopplegg. Et effektivt virkemiddel er derfor et eget omstillingstilskudd for økologisk veksthusproduksjon. I dag finnes det ingen særskilte støtteordninger for økologisk produksjon av planter og blomster i veksthus, slik det gjør for frilandsproduksjon. Dette skaper en skjevhet i virkemiddelbruken og hemmer utviklingen av økologisk produksjon i en del av grøntsektoren med stort potensial.

2. Ordninger for investeringsstøtte, forskning, utviklingstiltak mv.

En vekstambisjon på 50% norskandel tilsvarer en økning i norsk produksjon på 150% for å nå myndighetenes mål innen 2035 (jf. Rapporten «Grøntsektoren mot 2035»). Et slik historisk løft betinger at myndighetene gir grøntnæringen rammevilkår som samsvarer med målene.

Samtidig pålegges grøntnæringen kontinuerlig nye krav for mer klima- og miljøvennlig produksjon. I denne situasjonen bør sektoren få øremerkede midler til nye investeringer.

Post 50 Tilskudd til landbrukets utviklingsfond (LUF)

Det må prioriteres tilskudd til prosjekter innen grøntsektoren som følger opp de anbefalte innsatsområdene i rapporten «Grøntsektoren mot 2035».

Bedriftsrettede midler til investering og utvikling (IBU)

NGF mener:

- **IBU-midlene bør økes med 250 mill. kroner**
- **30% av den totale bevilgningen til IBU øremerkes til investeringer i grøntnæringen.**
- **Taket for støtte per prosjekt bør fjernes også for grøntnæringen, eller heves til minst 10 millioner**
- **Aldersgrensen for å motta generasjonsskiftemidler bør heves fra 35 til 40 år, som et ledd i å legge bedre til rette for reelle generasjonsskifter i landbruket.**
- **Produsenter kompenseres for tiltak som ble innført som følge av CO₂-avgiften på gass**

Økning og øremerking av IBU-midlene er i tråd med målsetningen om veksten i grøntnæringen slik den skisseres i rapporten «Grøntsektoren mot 2035» og anmodningsvedtakene fra Stortinget. Det er også i tråd med at grøntnæringen står for om lag 20% av verdiskapingen i landbruket.

For å opprettholde en forsvarlig økonomi i grøntproduksjonen, samtidig som det legges om til mer bærekraftig og energieffektiv produksjon, og sesongforlengende tiltak, er det nødvendig med tilgjengelige IBU-midler og at potten økes.

NGF mener det er avgjørende at øremerkingen gjeninnføres, slik at det sikres høyere investeringsgrad i grøntnæringen. Presset på investeringsmidlene er nå så stort at midlene ofte er brukt opp allerede tidlig i året. Dette viser at næringen både har vilje og konkrete planer for å investere i modernisering, effektivisering og økt produksjonskapasitet. Tiltak som reduserer energibruk gir også samfunnsøkonomiske gevinster.

Investeringer i veksthus og frilandsproduksjon er kapitalkrevende og avgjørende for å opprettholde og øke norsk produksjon av frukt, bær og grønnsaker. I veksthus kreves det betydelige investeringer i tekniske anlegg og energiløsninger. På friland er det behov for tiltak som styrker produksjonssikkerheten, forlenger sesongen og reduserer risiko.

En agri-tech-satsning som rettes mot grøntsektoren vil kreve store investeringer – og et tak på 3,5 millioner vil være et hinder for å implementere ny teknologi. Ordningen oppfattes som tungrodd i næringen og det må jobbes for å forenkle prosessene.

Det er varslet kompensierende tiltak knyttet til CO₂-avgift på gass for veksthusnæringen. Disse midlene bør øremerkes veksthusnæringen gjennom IBU-ordningen. Det er viktig at slik øremerking

kommer i tillegg til, og ikke på bekostning av, midler som ellers ville blitt tildelt næringen. Alternativt kan det opprettes et eget program, for eksempel som en ordning ved siden av VSP under Bionova. Det er positivt og avgjørende at næringen kan søke støtte til konkrete tiltak i veksthus som LED-vekstlys, buffertanker, gardiner, avfuktere og annet teknisk utstyr. Dette må videreføres. NGF mener at tilskudd særlig bør prioriteres til:

- **Nye og eksisterende kjøle- og fryselagre samt anlegg som styrker matsikkerhet og beredskap**
- **Lagerteknologi med kontrollert atmosfære for å forlenge norsk sesong**
- **Energisparende tiltak og teknisk oppgradering i veksthus**
- **Utprøving og innfasing av robotisering og ny teknologi som gir bedre kvalitet, HMS og styrket konkurransekraft**
- **Sesongforlengende tiltak på friland for å forebygge produksjonstap, for eksempel tunneler**

Verdiskapingsprogrammet for fornybar energi (VSP)

- **Bevilgningen verdiskapningsprogrammet for fornybar energi økes med 100 mill. kroner og grøntnæringen øremerkes med 30%.**
- **Grøntsektoren øremerkes ved tildeling av midler i tråd med målsetning i «Grøntsektoren mot 2035».**

Næringen har behov for forutsigbare ordninger. NGF foreslår derfor at finansieringen gjennom Bionova innrettes slik at ordningene blir mer langsiktige og stabile. For å oppnå intensjonen om halvering av klimagassutslipp innen 2030 må finansieringen av ordningen i Bionova styrkes betydelig med midler fra klima og miljø, skatt og landbruk.

Andre land i Europa har enklere ordninger der bedriftene får forutsigbar og høy støtte til investeringer i energikonverteringstiltak uten en omfattende søknadsprosess. Dette gir bedriftene bedre forutsigbarhet, mulighet for å planlegge investeringer på lengre sikt og dermed dempe risiko ved investeringer i ny teknologi. Støttesatser og finansiering av investeringsprosjekter må være like over hele landet så vi unngår ulik utmåling av tilskudd avhengig av hvilken landsdel bedriften befinner seg i.

Det er viktig at VSP tilføres mer midler enn det ble tildelt for 2025, da det er stort investeringsbehov og sterk konkurranse om midlene. Det er store investeringsbehov for å nå målene i landbrukets klimaplan. En økning på 100 mill. kroner vil kunne dekke deler av dette behovet. Det er viktig at VSP kan støtte effektive og fornybare energiprojekter som f.eks. varmepumper, pellets og flis. Men også annen kraftproduksjon bør støttes, f.eks. småkraft og vindkraft. Finansieringen må kunne gjennomføres uten krav til FoU eller nyskaping, kun på kjent teknologi. Det bør settes av midler over

Bionova til videreutvikling av arbeidet med bærekraft i norsk grøntproduksjon. Det er viktig at alle grøntproduksjoner (inkludert blomster, prydplanter og planteskoleplanter) omfattes.

Forskning og utvikling

- **NGF anbefaler 20 mill. kroner til FoU-virksomhet øremerket til grøntsektoren.**

Vi anbefaler at FoU-midler prioriteres til følgende løsninger:

- Nye vekstmedier til erstatning for torv
- Sortsutvikling tilpasset norsk klima for å sikre oss mot import av skadegjørere
- Klimastyringsverktøy
- Lagringsteknologi
- Integrert plantevern
- Robotisering
- Energiforbruk (lysstyring, erstatning av fossilt brennstoff)

Det trengs mer forskning for å sikre en økning av lønnsom, bærekraftig og integrert produksjon, større effektivisering og god konkurransevne mot import. Grøntnæringens mål er planteproduksjon med lavere klimautslipp, utvidet norsk sesong, mindre svinn fra lager og omsetning, utvikling av produkter som bidrar til å øke forbruket og norskandelen av grøntprodukter, samt støtte til selektering og utvikling av nye sorter.

Tilskudd til Nasjonale Tilretteleggingsmidler

- **Tilskudd til Nasjonale Tilretteleggingsmidler doubles til 26 mill. kroner for å nå målene i St. meld nr. 11 (2023–2024) Strategi for auka sjølvforsyning**
- **Rekruttering til landbruksutdanning og arbeidet med økt selvforsyning må prioriteres.**
- **NGF støtter opplysningskontoret for frukt og grønns (OFG) forslag om tilskudd til videre gjennomføring og utvikling av Dialog og innsikt-dashboardet (for grøntnæringen).**

NGF mener at nasjonale tilretteleggingsmidler er et viktig tiltak for å bearbeide og innføre ny kunnskap. Midlene er også viktige for aktivitet og oppfølging som bidrar til måloppnåelse for grøntsektoren. Det kom inn 44 søknader for 2026 med et ressursbehov på om lag 62,5 mill. kroner (Kilde: Landbruksdirektoratet). Rammen på 13 mill. kroner i 2026 dekket ikke det totale ressursbehovet. Det viser at det er et stort behov for en økt ramme.

NGF mener at OFGs forslag om videre gjennomføring og utvikling av Dialog og innsikt dashbord er viktig. NGF er med i dette arbeidet.

Regionale tilretteleggingsmidler

- **NGF anbefaler at bevilgningen til Regionale tilretteleggingsmidler videreføres.**

Spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL)

- **NGF foreslår å øke bevilgningen til regionale miljøprogram med 50 mill. kroner.**
- **Forskriften om «Tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL)» bør utvides til også å omfatte produksjon i veksthus. Det må sikres at ordningen for veksthus gjelder for alle fylker.**

Økte midler bør øremerkes veksthus for tiltak som reduserer avrenning av plantevernmidler og næringsstoffer til vann i alle fylker. Forvaltningen må harmoniseres og praktiseres likt.

Slike miljøtiltak krever store investeringer, og det bør derfor settes av mer midler til vannforurensningstiltak, samtidig som det tydeliggjøres at SMIL-midler kan brukes til å redusere veksthusnæringens miljøavtrykk.

Fylker og kommuner med veksthusnæring bør prioritere midler til resirkuleringsanlegg og andre løsninger som begrenser avrenning. Blomsterveksthus må likebehandles i SMIL-ordningen, slik at de får samme mulighet til støtte uavhengig av produksjonstilskudd. Dette er avgjørende for at nødvendige miljøtiltak blir gjennomført.

Drenering av jordbruksmark

- **NGF anbefaler at tilskudd til drenering økes med 60 mill. kr.**
- **Differensiert tilskuddssats**

Grøftetilskuddet og tilskudd til hydrotekniske tiltak bør videreføres som fast ordning, men potten må økes. Dette er viktig for å sikre kontinuerlig og langsiktig arbeid med drenering av dyrket mark i årene som kommer hvor mer nedbør forventes og kan påvirke norsk produksjonskapasitet. Dårlig drenert mark har høyere utslipp av klimagasser.

Det er store ulikheter i kostnadene for å drenere, og dagens satser strekker ikke til for de som har høye kostnader ved drenering. Gartnerforbundet anbefaler at det innføres differensiert tilskuddssats utfra jordas egnethet for drenering.

Klima- og miljøprogrammet

- **NGF anbefaler at bevilgningen til klima- og miljøprogrammet videreføres.**
- **Energieffektivisering bør prioriteres.**

Klimasmart Landbruk

- **NGF anbefaler at bevilgningen til Klimasmart Landbruk videreføres.**
- **Det forventes at det utvikles klimakalkulator for ulike produksjoner (kulturer) i grøntnæringen inkludert ikke-spiselig.**

Handlingsplan for bærekraftig bruk av plantevernmidler

- **NGF anbefaler at bevilgningen til Handlingsplan for bærekraftig bruk av plantevernmidler videreføres og styrkes.**

NGF anbefaler at bevilgningen til Handlingsplan for bærekraftig bruk av plantevernmidler videreføres og styrkes. For grøntnæringen er tilgang til kunnskap, veiledning og utvikling av alternative løsninger avgjørende for å kunne redusere bruken av kjemiske plantevernmidler uten at avling og kvalitet svekkes.

Biologisk plantevern må være et prioritert satsingsområde. Bruk av nytteorganismer, integrert plantevern, forebyggende dyrkingstiltak og bedre dyrkingssystemer er allerede viktige verktøy i grøntproduksjonen, men krever mer kunnskap, tilpasning til norske forhold og god rådgiving for å tas i bruk i større skala.

NGF tar til orde for en tydelig satsing på utvikling og implementering av alternative metoder til kjemiske plantevernmidler. Dette vil komme hele grøntnæringen til gode, og er samtidig avgjørende for å styrke og videreutvikle økologisk produksjon.

Bærekraftig matproduksjon i nord

NGF mener det er avgjørende å styrke satsingen på bærekraftig matproduksjon i Nord. Produksjon under nordlige forhold gir særlige utfordringer knyttet til klima, lysforhold og kort vekstsesong, og krever målrettet utvikling av robuste dyrkingssystemer, klimatilpasning og redusert behov for kjemiske innsatsfaktorer. En styrket satsing vil bidra til økt selvforsyning, bedre beredskap og mer helårig norsk grøntproduksjon.

3. Kollektive ordninger for øvrig

Post 70 Markedstiltak

Underpost 70.11 Tilskudd til markedstiltak grøntsektoren

NGF anbefaler at

- **Underposten i sin helhet justeres tilsvarende pris- og lønnsjustering**
- **Opplysningskontoret for blomster og planter (OBP) tildeles 1,5 mill. kroner**

Fondet for omsetningsavgift hagebruk

NGF anbefaler at «Fondet for omsetningsavgift hagebruk» alltid har en beholdning på 25 mill. kr etter at årlige tildelinger er gjort. Dette sikrer at det alltid er tilstrekkelig midler tilgjengelig til markedsregulering ved spesielle anledninger, slik at minst 5 000 tonn poteter kan tas ut av markedet ved behov. Dette vil redusere risikoen for overproduksjon og sikre økonomisk stabilitet for

potetprodusentene i utfordrende år. NGF støtter videreføring av GPSs arbeid som et viktig verktøy for grøntsektoren.

Formålet til Opplysningskontoret for frukt og grønt (OFG) er å øke forbruket og totalmarkedet for frisk frukt, bær, grønnsaker og poteter i Norge. De arbeider for å endre nordmenns spisevaner gjennom informasjon og markedsføring, med fokus på helsegevinstene ved et høyt inntak av grønt.

Gartnerforbundet anbefaler at Opplysningskontoret for blomster og planter (OBP) tildeles 1,5 mill. kroner i driftstilskudd på lik linje med OFG. OBP er en merkenøytral aktør som jobber for å øke salget av norske blomster og planter gjennom informasjon og markedsføring mot forbrukere og presse. Vi mener at de bør ha tilsvarende mulighet for offentlig finansiering som Opplysningskontoret for frukt og grønt.

Norsk produksjon av blomster og planter står for betydelig verdiskaping, arbeidsplasser over hele landet og bærekraftig produksjon med god plante helse og klimatilpassede sorter. I dag er en stor andel av markedet basert på import, noe som gir både et betydelig markedspotensial for norsk næring, og økt risiko for innførsel av planteskadegjørere som også kan true matproduksjonen. I tillegg representerer veksthusarealet en ekstra beredskap som kan benyttes i akutte situasjoner ved behov for produksjon av mat.

Styrket finansiering av OBP vil bidra til økt etterspørsel etter norske produkter, høyere verdiskaping i grøntnæringen og bedre formidling av fordelene ved å velge norskproduserte blomster og planter. Dette er i tråd med målsettingene i Grøntsektoren mot 2035 og behovet for økt norsk markedsandel, også på blomster og planter

Blomster og planter har flere dokumenterte helse- og samfunnsgevinster. Grønne omgivelser bidrar til redusert stress, bedre psykisk helse, økt trivsel og raskere restitusjon i institusjoner og arbeidsmiljøer. Planter i hjem, skoler, helsebygg og offentlige rom er ikke kun estetikk – de er en del av et helsefremmende miljø. Økt synlighet og kunnskap om norske produkter styrker både folkehelsen, beredskapen og den nasjonale verdiskapingen

Opplysningskontoret for frukt og grønt (OFG)

NGF viser til innspill fra Opplysningskontoret for frukt og grønt og støtter forslaget om bevilgning. Det er også omtalt under post 50 LUF- Nasjonale tilretteleggingsmidler.

Andre forhold

Juletre- og pyntegrøntproduksjon er en utsatt næring, med plasttrær som sin største konkurrent. I 2022 mistet næringen sin eneste rådgiver og for at næringen skal kunne fortsette å leve videre i Norge er behovet for rådgivning prekært. Her viser vi blant annet til Meld. St 31 (2014-2015).

For å kunne ha en rasjonell produksjon av frukt og grønt er det behov for tilgang på plantevernmidler. Firmaene søker ofte ikke om godkjenning av plantevernmidler i små kulturer, på grunn av lite inntjeningspotensiale. For å sikre grøntnæringen tilgang på plantevernmidler er det behov for å dokumentere agronomisk effekt og gjøre restanalyseforsøk for å sikre at det ikke er rester av preparatet i spiselige produkter. Det er behov for økt finansiering til NLR for utprøving av plantevernmidler og til Minor Use-søknader samt til finansiering av restanalyser.

Underpost 77.15 Kvalitetstiltak

- **NGF foreslår at det tildeles 3 mill. kroner til sortimentsutviklingsarbeid**
- **Tilskuddet videreføres og økes tilsvarende pris- og lønnsjusteringer.**

Etablerte institusjoner som Plantinor SA, Graminor, Sagaplant og NMBU er viktige aktører i dette arbeidet. Plantinor SA har blant annet ansvaret for innsamling og bearbeiding av frømateriale. På forsøksparken på NMBU holdes godt utprøvd plantemateriale som produsentene kan ta i produksjon. Tilgang på rent plantemateriale og planter tilpasset norske forhold er svært viktig. Dette spesielt med et klima i endring. Økende temperaturer, mer ekstremvær og endrede nedbørsmønstre påvirker plantevekst og skaper behov for sorter som tåler nye klimatiske forhold. Sortimentsutvikling sikrer robuste, klimatilpassede planter for grøntanlegg, skog og landbruk. Videre fører støtte til sortimentsutvikling næringen forutsigbarhet og sikrer at norske produsenter kan levere konkurransedyktige, høykvalitets planter.

Norsk sortimentsutvikling reduserer behov for import og sikrer tilgang på robuste, tilpassede planter. Med global handel og varmere klima øker risikoen for spredning av plantesykdommer og nye skadedyr. Lokalt utviklede sorter med høy motstandsdyktighet reduserer behovet for kjemiske plantevernmidler og gir sunnere plantebestander. Å minimere importen av grøntanleggsplanter er også viktig for matsikkerheten ettersom mange av de skadegjørere som kan komme med her også er en trussel mot matplantene.

Underpost 77.17 Tilskudd til fellesanlegg for frukt

- **NGF støtter Norges Bær dyrkerlags krav om at tilskudd til produsenteide pakkerier for bær innføres fra 2027.**

Ny lagerteknologi som smartfresh og Ulo har gjort det mulig å tilby norske epler året rundt. Det betyr at potensialet for å øke norskandelen er betydelig. Samme teknologi kan også utvide sesong både for pærer og plommer. NGF vil støtte tiltak som bidrar til sesongforlengelse via ny lagerteknologi.

Post 78 Velferdsordninger

Velferdsordningene er spesielt viktige for å sikre rekrutteringen og sørge for gode arbeidsforhold for dem som er i næringen og for å sikre attraktive arbeidsplasser for bedrifter med generasjonsskifte i

vente. For grøntnæringen er det viktig å likebehandles med andre deler av næringen, for eksempel gjennom avløserordningen.

Underpost 78.11 Tilskudd til avløsning

- **Tilskuddordningen må også gjelde for grøntprodusenter.**
- **Tilskuddet videreføres og økes tilsvarende pris- og lønnsjusteringer.**

NGF mener at ordningen også bør inkludere grøntprodusenter. Grøntprodusenter har produksjonen som må følges opp hver dag, på samme måte som husdyrbrukere. Dette er et viktig velferdsgode som bør gjelde alle i landbruksnæringen. Dette er også viktig i et rekrutteringsperspektiv. Det har vært færre søkere på dette tilskuddet det siste året, noe som betyr at det er mulighet for å inkludere grøntprodusenter som har dette behovet.

Underpost 78.12 Tilskudd til avløsning ved sykdom m.m.

- **Ordningene for avløsning ved sykdom og fødsel må gjelde hele året.**
- **Tilskuddet videreføres og økes tilsvarende pris- og lønnsjusteringer.**

Onneperiode må bort fra ordningen for planteproduksjon. Innhøstingsperioden ønskes oppdatert for bedre å gjenspeile hele grøntnæringen (for eksempel mht helårsdrift), og slik også legge til rette for bedre utnyttelse av velferdsordninger. Den nåværende innhøstingsperioden mellom 1. april og 1. oktober treffer ikke innhøstingstiden for produsentene som driver med utvidet sesong – som ellers er i tråd med politiske mål. NGF ber om en utredning om bruk av velferdsordninger for en utvidelse av innhøstingsperioden (onneperioden).

Underpost 78.14 Tilskudd til sykepengeordningen

- **Ordningen videreføres og økes tilsvarende pris- og lønnsjusteringer.**

Underpost 78.15 Tilskudd til landbruksvikarordningen

- **Landbruksvikarordningen må styrkes og gjelde hele grøntnæringen**
- **Tilskuddet videreføres og økes tilsvarende pris- og lønnsjusteringer.**

Underpost 78.16 Tilskudd til tidligpensjonsordningen

- **Tilskuddet videreføres og økes tilsvarende pris- og lønnsjusteringer.**

4. Andre økonomiske verktøy, men ikke er del av jordbruksavtalen

De følgende punktene er ikke en del av jordbruksavtalen, men er viktige økonomiske verktøy som kan styrke sektoren:

- Strengt og tydelige bærekraftskriterier kan bidra til å styrke norsk produksjon ved å stille krav som utenlandske varer ikke alltid oppfyller. Dette gir norske produsenter mer rettferdige konkurransevilkår og større forutsigbarhet for avkastning på egne investeringer. Det bør samtidig innføres krav om at andelen norsk råvare måles og følges opp i offentlige innkjøp.

- Miljøavgift på plantevernmidler skal reinvesteres i forskning og utvikling. Avgiften som tas inn ved kjøp av preparatene bør tilbakeføres til forskning og utvikling innen plantevern/plantehelse i næringen. Fiskalavgiften beløper seg til i underkant av 100 millioner kroner.
- Mattilsynet er en viktig medspiller for å sikre norsk plantehelse og trygg produksjon, og de krever økte ressurser for å effektivt behandle søknader av dispensasjoner og godkjenningsskøen av plantevernmidler. Mattilsynets arbeid er underprioritert på området knyttet til planter. Dette området må prioriteres mye sterkere. NGF spiller inn forslag om økt bevilgning til statsbudsjett for 2027.
- Enova Det er positivt at Enova har vridd sitt fokus tilbake mot energibesparelser igjen, slik som det opprinnelig var. Enova sine programmer kunne med fordel vært mer treffsikre på å også treffe energiprojekter i landbruket, herunder veksthusnæringen. Enova må legge om sin profil for å treffe næringens behov bedre. Denne delen av næringen gir et viktig bidrag til landbrukets klimaavtale. Ambisjonene er høye, men det bevilges få midler til veksthusnæringen. Økt støtte vil stimulere til reduksjon av energiforbruk, bærekraftig utvikling og bidra positivt til felles klimaarbeid. Den sjablongmessige støtten til varmepumper og pellets bør være høyere. Mye tyder på at vi også godt inn i 2030-tallet må jobbe med omstillingen til fornybar energi. Å ta sikte på å utfase diverse programmer innen 2030 er prematurt.
- Formuesskatt: Formuesskatt på arbeidende kapital i landbruksnæring anbefales fjernet.
- Redusert arbeidsgiveravgift: Reduksjon av denne vil være et målrettet virkemiddel som vil styrke sysselsetting.
- Likebehandling av veksthusproduksjon: Regelverket for fritak for eiendomsskatt for veksthusbedrifter må tydeliggjøres og presiseres slik at alle veksthusbedrifter blir behandlet likt som øvrig landbruk. Tilsvarende presisjon trengs for likebehandling ved bygging av veksthus, der flere kommuner krever omdisponering etter jordloven.
- Avskrivningssatsene for landbruket er for lave sett i forhold til behov for nyinvesteringer. Derfor bør avskrivningsprosenten økes. Økningen bør stimulere til bærekraftige investeringer.
- Jordbruksfradraget må også gjelde for gårder/gartneribedrifter som er organisert i aksjeselskap. Mange velger aksjeselskap, blant annet for å spre risiko ved generasjonsskifte og ved offensive satsinger og investeringer. Aktører i grøntnæringen har høy risiko fordi de er så avhengig av marked, vær og har få tilskuddsordninger.

- Jordbrukskonto: NGF støtter innføringen av jordbrukskonto som et viktig grep for å jevne ut inntekt og skattebelastning i landbruket. For grøntnæringen, som er særlig utsatt for klimarisiko og store inntektssvingninger, må ordningen imidlertid styrkes for å bli et reelt og relevant verktøy.
- SSB-tellinger for jord- og hagebruk: Tellingene for jord- og hagebruk («Hagebrukstillingen») gjennomføres for sjelden til å være relevant for politisk/faglig rådgivning. Det bør settes av midler til årlig gjennomføring, slik at nye tellinger kan planlegges med jevn frekvens.
- Gjeninnføre avgiftsfritak på CO2 gass til veksthus: Avgiften rammer bedrifter som ikke har alternative energikilder, f.eks. der overføringsnett for strøm ikke er dimensjonert med tilstrekkelig kapasitet. I CO2-regnskapet må det tas høyde for at CO2 benyttes i grøntproduksjon som en innsatsfaktor ved at CO2 blir brukt som gjødsel i produksjonen og øker vekst og avling. Avgifter som er innkrevd skal tilbakeføres til næringen i form av investeringsmidler til energi- og klimatiltak.

Vedlegg 1: Arealtilskudd foreslås for snittblomster og potteplanter i veksthus

Norsk Gartnerforbund foreslår at det innføres arealtilskudd for blomsterdyrking i veksthus. Videre foreslår vi et tak på 3000 m² og en sats på kr 65 til sone 1-4 og kr 110 til sone 5-7. Utrekninger, se neste side.

Maks utbetaling for dette tilskuddet anslås til å være 18,3 millioner kr.

Årsakene til at blomsterproduksjon bør få arealtilskudd er:

- Planteprodukter er en betydelig del av norsk landbruks verdiskaping og det skaper arbeidsplasser hele året over hele landet. Norsk blomsterproduksjon utgjør 20 % av norsk gartneri- og hagebruk og bør ikke diskrimineres over produksjon av spiselige planter. Det krever samme kompetanse og innsatsfaktorer.
- Blomster- og planteproduksjon er en viktig del av norsk jordbruk. Denne delen av grøntnæringen må derfor likestilles med resten av jordbruket med hensyn til støtteordninger.
- Blomsterproduksjonen rammes av de samme kostnadsøkningene (energi, gjødsel, emballasje, transport m.m.) som annen veksthusproduksjon. Erstatning for kostnadsøkninger for innsatsfaktorer som forhandles fram i jordbruksavtale legges til produksjonstilskudd. Dette vil ikke treffe blomsternæringen som ikke har produksjonstilskudd.
- Det stilles like krav til miljø- og bærekraft i hele landbruket. Blomsterproduksjon er en intensiv produksjon med stor grad av spesialisering. Den krever stor innsats av kapital og arbeidskraft. Blomsternæringen trenger lønnsomhet og forutsigbarhet for å utvikle seg bærekraftig, på samme måte som annen grøntproduksjon. Produksjonstilskudd vil kunne fremme innovasjon og teknologisk utvikling også i disse produksjonene.
- Norske blomster og planter risikerer å bli utkonkurrert av import dersom det ikke legges til rette for lønnsom produksjon, vekst og utvikling.
- Norsk selvforsyning av blomster og planter er viktig for å hindre import og smittepress av virus-, sopp- og bakteriesykdommer, og skadedyr. Disse kan gjøre stor skade på norsk natur, men også på norsk matproduksjon.
- Norsk planteproduksjon er generelt svært bærekraftig og framtidsrettet, og selv en liten styrking av næringen vil kunne gi stor effekt. Prydplanteproduksjonen i Norge har stort potensiale for vekst.
- I en eventuell matvarekrise kan blomsterproduksjon raskt legges om til å produsere mat, og kan derfor anses som en del av norsk matvaresikkerhet og beredskap.

NGF foreslår arealtilskudd til blomsterproduksjon fremfor pristilskudd, ettersom det finnes for mange ulike produkter innen blomster- og planteproduksjon til å kunne kategorisere, slik en kategoriserer grønnsaker.

Beregnet arealtilskudd for blomster i veksthus				
Side 2: skisse for arealtilskudd for blomsterdyrking i veksthus				
Blomster i veksthus, arealtilskudd med tak	3 000	kvm	<u>Maks tilskudd</u>	
Maks volum:	65	kr pr kvm	195 000	
Sats sone 1-4	110	kr pr kvm	330 000	
Sats sone 5-7				
Blomster i veksthus, arealtilskudd uten tak*	kvm	30 kr pr kvm	22,8	mill kr
758 700	kvm	20 kr pr kvm	15,2	mill kr
758 700	kvm	10 kr pr kvm	7,6	mill kr
758 700				
* ikke tatt hensyn til soneinndeling her				
Blomster i veksthus, arealtilskudd med "tak"				
Sats sone 1-4	60	stk *	11,7	mill kr
Sats sone 5-7	20	stk *	6,6	mill kr
* bare eksempelvis anslag, inntil videre				

Oslo, 19. februar 2026

Vedlegg 2: Arealtilskudd foreslås for alt planteskoleareal

NGF foreslår at det innføres arealtilskudd for alt planteskoleareal. Det vil si at karplanteplass og veksthus innlemmes i jordbruksavtalen som fulldyrka (alternativt overflatedyrka) arealer. Det er videre et ønske at alle soner har samme sats.

Ved sats 2305 kr og alt planteskoleareal i Norge på 1205 daa friland vil maksimal sum for årlig utbetaling være ca 2,8 millioner kr. Lagt til grunn dagens 469 daa karplanteareal og 59 daa areal kaldhus og dagens satser for vekstgruppe planteskoleplanter vil dette utgjøre ca 1,2 millioner kr. Utregninger, se neste side.

Årsakene til at alt planteskoleareal bør få arealtilskudd er:

- Plante- og blomsteproduksjon er en viktig del av norsk jordbruk. Denne delen av grøntnæringen må derfor likestilles med resten av jordbruket med hensyn til støtteordninger.
- Planteprodukter er en del av norsk verdiskaping, og det skaper arbeidsplasser.
- Uansett om man dyrker på friland, karplanteplass eller hus er det samme planter som produseres, og det kreves samme kompetanse og innsatsfaktorer. Produsenten bør ikke diskrimineres på bakgrunn av produksjonsmetode.
- Denne produksjonen rammes av de samme kostnadsøkningene som resten av jordbruket (energi, gjødsel, emballasje, transport m.m.). Erstatning for kostnadsøkninger for innsatsfaktorer som forhandles fram i jordbruksavtale legges til produksjonstilskudd. Dette vil ikke støtte den del av planteskolenæringen som ikke har produksjonstilskudd.
- Norske planter bidrar til klimamål ved å binde CO₂
- Norsk selvforsyning av blomster og planter er viktig for å hindre import og smittepress av virus-, sopp- og bakteriesykdommer, samt skadedyr. Disse kan gjøre stor skade på norsk natur, men også norsk matproduksjon. Et eksempel er stubbrotnematode (*Trichodorus sp.*), en jordboende nematode som er funnet i importerte produkter av barlind (*Taxus*). Den også kan angripe gulrotproduksjon. Et annet eksempel er pærebrann som kan infisere svært mange planteslag der epleunderfamilien er av størst økonomisk betydning. Pærebrann har vertsplanter som er lov å importere (plantemateriale av kjernefrukt), og er et godt eksempel på hva som kan skje dersom en skadegjører introduseres og gradvis spres fordi myndighetene ikke får midler nok til å holde den under kontroll. Et tredje eksemplet er *Obama nungara*. Dette er en predator på snegl og mark. Denne kan påvirke økosystem i jorden, gi effekter på arter som spiser disse arter og påvirke jordbruket negativt.
- Norske blomster og planter risikerer å bli utkonkurrert av import dersom det ikke legges til rette for lønnsom produksjon og vekst. Dette kan føre til høyere klimautslipp fra norsk forbruk, og lavere selvforsyning.

NGF foreslår arealtilskudd til planteskoleareal framfor pristilskudd ettersom det finnes for mange ulike produkter innen planteskoleproduksjon til å kunne kategoriseres, slik en kategoriserer grønnsaker.

Beregnet arealtilskudd for planteskoler

Skisse for arealtilskudd for karplanteareal og hus uten klimastyring.

Dersom alt planteskoleareal får arealtilskudd vil total sum for bevilgning bli ~2,8 mill. kr.

Beregningene er gjort med sats: 2305 kr, den gjennomsnittlige satsen for alle sonene til bær, frilandsblomster og planteskoler.

Vi har ikke tatt hensyn til soneinndeling ettersom det er få planteskoler i sone 6 og 7.

Planteskoleareal			
Daa	1 205		<u>Maks tilskudd</u>
Sats alle soner	2305	kr pr daa	2 777 525
Beregning areal planteskoleareal			<u>daa</u>
Friland/karplanteareal			1146
Kaldhus uten klimastyring			59
			1205

Oslo, 19. februar 2026

Vedlegg 3: Tilskudd ved produksjonssvikt

Formålsbestemmelsen er til for å **reducere økonomiske tap** som oppstår ved produksjonssvikt forårsaket av klimatiske forhold, som det ikke er mulig å sikre seg mot.

Dagens ordning sier at avlingen må være mindre enn 70% for vekstgruppen, før det gis tilskudd. Egenrisiko er 30% per vekstgruppe: frukt, bær, grønnsaker, korn/ frø til modning, potet, grovfôr (bruke selv), grovfôr (for salg).

Dagens ordning reduserer ikke/nesten ikke det økonomiske tapet i mange tilfeller:

Eksempel: Elvesletta på 500 daa rammes av flom som gjør at det ikke blir noe salgbar avling fra dette arealet

Dyrker A har alle sine ulike grønnsaker på arealet. Tapt avlingsverdi er 20 millioner i flom. Egenandelen på 30% blir 6 millioner, og på grunn av taket for grønnsaker får han 1,8 millioner i tilskudd. Tapet for dyrkeren blir 18,2 millioner. => Dyrker A bærer 91% av tapet med dagens ordning

Dyrker B har ulike grønnsaker og potet på arealet og de utgjør 30% av grønnsakene og 30% av potetene til produsenten. Tapt avlingsverdi er 10-20 millioner i flom. Dyrkeren får ikke noe tilskudd for å dekke tapet, da egenandelen er 30% per kulturgruppe. Tapet for dyrkeren blir 10-20 millioner. => Dyrker B bærer 100% av tapet med dagens ordning

Dyrker C har ulike grønnsaker på elvesletta, men de utgjør 30% av dyrkerens grønnsaksproduksjon. Tapt avlingsverdi er 20 millioner i flom. Dyrkeren får ikke noe tilskudd for å dekke tapet, da egenandelen er 30% per kulturgruppe. Tapet blir 20 millioner. => Dyrker C bærer 100% av tapet med dagens ordning

Dyrker D har ulike grønnsaker på elvesletta. Tapt avlingsverdi er 20 millioner i flom. Etter flommen planter han grønnsaker igjen på arealet til en verdi av 20 millioner. Dette gjør at egenandelen øker til 12 millioner. På grunn av taket for grønnsaker får han 1,8 millioner i tilskudd. Tapet for dyrkeren blir 18,2 millioner. => Dyrker D bærer 91% av tapet med dagens ordning.

NGF foreslår denne endringen av ordningen: Egenrisikoen er 30% av avlingsverdien tapt ved den aktuelle hendelsen (sted og tidspunkt), og taket oppheves.

Målet med NGFs forslag er å endre definisjonen slik at dyrkeren bare skal bære 30% av tapt avlingsverdi.

Dyrker A har alle sine ulike grønnsaker på arealet. Avling for 20 millioner er tapt. Egenandelen på 30% blir 6 millioner, og 70% i tilskudd. Tapet for dyrkeren er 6 millioner. => Dyrker bærer 30% av tapet etter endring

Dyrker B har ulike grønnsaker og potet på arealet og de utgjør 30% av grønnsakene og 30% av potetene til produsenten. Tapt avlingsverdi er 10-20 millioner. Egenandelen blir 30% (3-6 millioner) og 70% i tilskudd. Tapet for dyrkeren blir 3-6 millioner. => Dyrker bærer 30% av tapet etter endring

Dyrker C har ulike grønnsaker på hele elvesletta, men de utgjør 30% av dyrkerens grønnsaksproduksjon. Tapt avlingsverdi er 20 millioner. Egenandelen på 30% blir 6 millioner, og 70% i tilskudd. Tapet for dyrkeren blir 6 millioner. => Dyrker bærer 30% av tapet etter endring

Dyrker D har ulike grønnsaker på hele elvesletta. Tapt avlingsverdi er 20 millioner i flom. Etter flommen planter han grønnsaker igjen på arealet til en verdi av 20 millioner. Egenandelen blir 30% av avlingsverdien som er tapt i flommen og blir 6 millioner, og 70% i tilskudd. Tapet for dyrkeren er 6 millioner. => Dyrker bærer 30% av tapet etter endring

Oslo, 19. februar 2026.

Vedlegg 4

Punkter fra Rapport Norsk Gartnerforbund, Energi- og klimarådgivning 2025

(Hele rapporten oversendes Landbruksdirektoratet innen 1. mars 2026)

Sammendrag

Norsk Gartnerforbund (NGF) har drevet Energirådgivning siden 2006, mot veksthusnæringen. CO₂-utslippene i veksthusnæringen for 2025 falt til **44 823** tonn CO₂, ned **2470** tonn fra **47 282** i 2024. Dette er 5,2 % reduksjoner siden i fjor.

For å nå målet i klimaplanen måtte kuttet være på 3250 tonn i 2025 og de påfølgende årene. Merk, dette grunnet at vi teller akkumulert CO₂. Dette tallet for utslippskutt er svært ambisiøst, og 1557 tonn er tross alt en god reduksjon.

Videre har Energi- og klimarådgiverne i Norsk Gartnerforbund jobbet med over 50 ulike prosjekter hvorav nesten 40 endte i søknader om energiltak som ved gjennomføring vil stå for ytterligere beregnede kutt på 20,96 GWh og **1556,9** tonn CO₂.

Status 2025

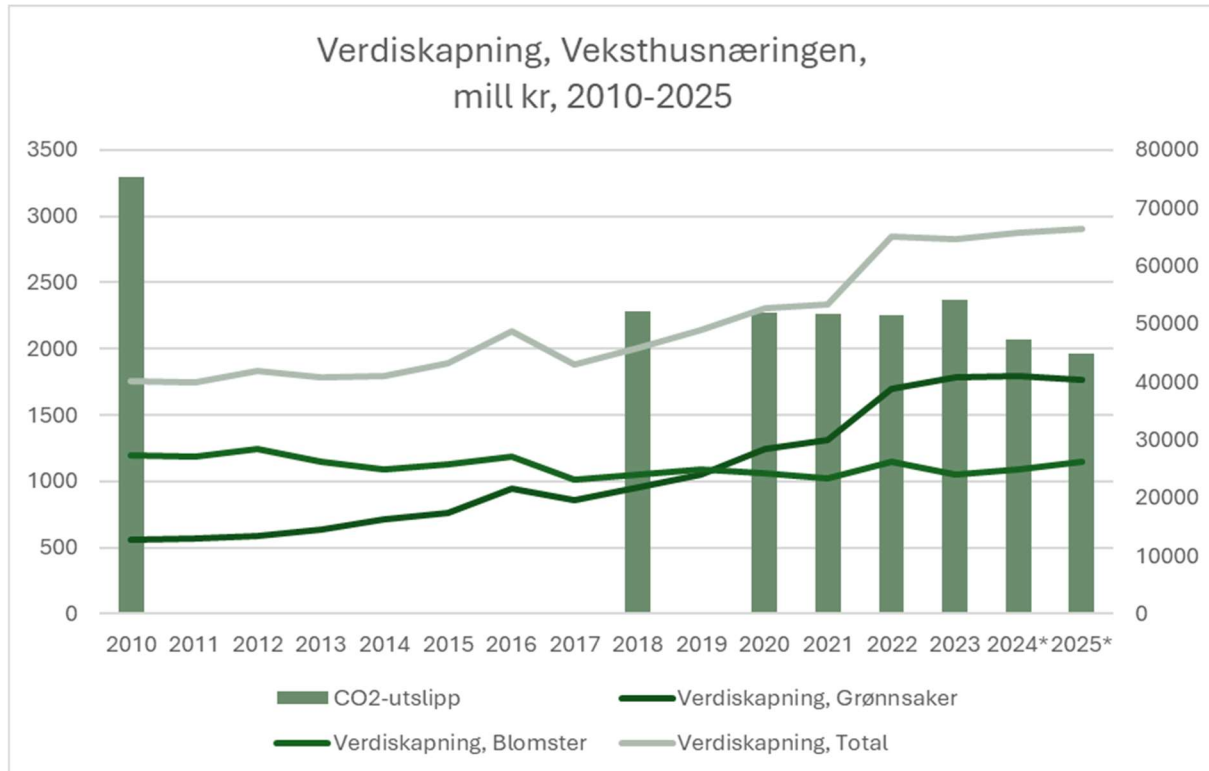
Vi har i perioden 2020-2025 sendt søknader på investeringer i veksthusnæringen som tilsvarer akkumulerte reduksjoner i CO₂ tilsvarende 55 % av målet for 2030, totalt 53.810 tonn (av totalt 96.000 tonn akkumulert i perioden). For å nå målet på 96.000 tonn må vi de neste 4 årene kutte 4250 tonn CO₂/år. Det blir ambisiøst og for å nå målet må det sette inn større innsats de kommende årene.

2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Sum
250	250	250	250	250	250	250	250	250	250	2 500
	919	919	919	919	919	919	919	919	919	8 271
		521	521	521	521	521	521	521	521	4 170
			1 504	1 504	1 504	1 504	1 504	1 504	1 504	10 528
				3 426	3 426	3 426	3 426	3 426	3 426	20 556
					1 557	1 557	1 557	1 557	1 557	7 785
						4 250	4 250	4 250	4 250	17 000
							4 250	4 250	4 250	12 750
								4 250	4 250	8 500
									4 250	4 250
										96 310

Utviklingen i CO₂-utslippet fra næringen

CO₂-utslippene i veksthusnæringen for 2025 falt til **44 823** tonn CO₂, ned **2470** tonn fra **47 282** i 2024. Dette er 5,2 % reduksjoner siden i fjor.

Verdiskapningen i veksthusnæringen har steget fra 21 kr/kg CO₂ i 2007 til 65 kr/kg CO₂ i 2025. Dette er 6 % mer enn i 2024. Siden 2007 er dette en økning på 309,5 %!

Søknader

Energi- og klimarådgiverne i Norsk Gartnerforbund jobbet med over 50 ulike prosjekter hvorav 35 endte i søknader om energiltak som ved gjennomførelse vil stå for ytterligere beregnede kutt på 20,96 GWh og **1556,9** tonn CO₂.

Antall tiltak 2025

Tiltak	Antall
Avfukter	2
Biobrense4	4
Gardin/tekkemateriale	5
Kjøling/lagring	1
Nybygg	2
LED	13
VP	1
Div annet	7
Sum	35

Aktiviteter 2025

Klimapolitisk arbeid

I 2025 jobbet energirådgivningsteamet videre med samarbeidet om Landbrukets klimaplan og deltok på 7 antall møter med klimapolitisk arbeidsgruppe. Klimaplanen ble revidert i 2024 og 2025 har vært preget av diskusjoner om hvordan vi skal nå målene i klimaplanen. Riksrevisjonen kom med en rapport sommeren 2025 hvor de konkluderte at landbruket er langt fra å nå målene sine. Vi ser vi har kommet langt i veksthusnæringen, men mange av de lavt-hengende fruktene er allerede plukket. Fortsatt samarbeid med Fjørvelaget på utfasing av fossil gass og vi har stadig samtaler med rådgivere i Norges Bondelag på klimaarbeidet.

Energirådgivning

Som nevnt har vi bistått i mange prosjekter i 2026. Vi styrket i 2024 laget på energi og har en sterkt oppsøkende virksomhet hvor vi befarrer anlegg, og er tilgjengelige for produsentene til å diskutere ulike problemstillinger innen energibruk, tiltak som kan bistå med avlingsøkning og CO₂-besparelser. Bærekraftig lønnsomhet, og en mer robust drift, er nøkkelord her. Vi har tett kontakt med virkemiddelapparatet IN og Enova, og jobber med å holde virkemiddelapparatet relevant for næringen, samt opplyser næringen om aktuelle ordninger.

Befaringer

Energi- og klimarådgiverne var på 42 befaringer på gartnerier i ulike landsdeler (Martin 31, Anders 11). Dette er en av de viktigste aspektene ved vår energi- og klimarådgivning

Klimarådgivning

Vi jobber stadig med rådgivning på klimastyring i veksthus og har deltatt på forskjellige kurs for å øke kompetansen. Vi jobbet tett med veksthusrådgivere i Norsk Landbruksrådgiving (NLR) med innspill til utviklingen av klimakalkulatoren på veksthuskulturer. Vi har også vært på flere befaringer sammen, for å styrke samarbeidet om å bedre veksthusrådgivningen. Når klimakalkulatoren i veksthus er klar, står vi beredt til å bidra produsentene ta denne i bruk. Det forventes at den er klar til bruk i starten av 2026.

Bærekraftprosjektet

Vi bistod bærekraftprosjektet til Gartnerhallen med rapport på status for veksthusnæringen, herunder tomat. Vi har også sammen med prosjektleder jobbet med klimaselskapet og rådgiverne i NLR for å se på bærekraft og energi i veksthus.

Fagforum veksthus

Vi jobber videre med å etablere et veksthusnettverk kalt Fagforum Veksthus der flere gartnerier, landbruksforskningen (NIBIO og NMBU) og NGF sammen med NLR deltar.

Kompetanseheving og kompetansedeling

Energi- og klimarådgiver deltok på ISHS sin kongress GreenSys 2025:

<https://www2.ual.es/greensys2025/>, hvor vi utvidet nettverk, fikk oppdatert oss på den nyeste forskningen innen veksthus teknologi og også presentert resultater sammen med NIBIO og NMBU i prosjektet LED i agurk. 22-27 juni.

Energirådgivningsteamet deltok på

Green Tech 2025, 10-12 juni.

Whats Growing-konferansen i september.

Gartner2025 og holdt presentasjon om Energiarbeidet og Energikartlegging.

Oppsummeringsmøtet i Tomat i november hvor vi bidro til diskusjoner på bærekraft og klima.

Spillvarme fra små kjernekraftverk

Prosjekt på spillvarme i veksthus fra kjernekraft. Her har arbeidet munnet ut i en konkret søknad som skal sendes i 2026. Prosjektet blir et forskningsprosjekt sammen med NTNU, NIBIO og andre bedrifter.

Brønnboring

Energirådgiverteamet har dialog med flere aktører som ser på ulike typer brønnboring i sammenheng med veksthusanlegg. Dette er en løsning som nå noen gartnerier går i gang med å teste ut.

Erfaringene herfra vil bli verdifulle for hele næringen.

Barrierer for videre energi- og klima-arbeid.

Til tross for økt støtte fra Enova, tar utbygging av nye biogassanlegg tid. Det er derfor økende usikkerhet rundt hvorvidt næringen vil være i stand til å nå målet i landbrukets klimaplan om 100% fossilfri oppvarming i 2030.

Vi mener at et utfasingsnivå på 80 eller 90% i 2030 er mer realistisk, da omstilling av energibærene til spisslast vil være mer kostbart (investeringsbehovet blir doblet fra å gå fra 90 % til 100 % fossilfri) og derfor ta lengre tid.